

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI KOTOUTUMISEN EDISTÄMISEEN LIITTYVIEN KUNNAN, HYVINVOINTIALUEEN JA AHVENANMAAN MAAKUNNAN TERVEYS- JA SAIRAANHOITOVIRANOMAISEN KUSTANNUSTEN KORVAAMISESTA VALTION VAROISTA

1 Tausta

Kotoutumisen edistämisestä annettu laki (681/2023, jäljempänä *kotoutumislaki*) tulee voimaan 1.1.2025 ja kumoaa voimassa olevan, samannimisen lain. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 44 §:n 6 momentin nojalla on annettu valtioneuvoston asetus kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan ja hyvinvointialueen kustannusten korvaamisesta valtion varoista (1393/2011). Mainitussa asetuksessa säädetään 45 ja 45 a §:ssä tarkoitetun laskennallisen korvauksen määrästä sekä 50 §:ssä tarkoitetusta alkukartoituksen järjestämisestä maksetusta korvauksesta. Kunta voi hakea 700 euron korvausta jokaisesta kunnan laatimaan alkukartoitukseen osallistuneesta henkilöstä. Voimassa olevan kotoutumisen edistämisestä annetun lain kumoutuessa edellä mainittu asetus kumoutuu.

Kotoutumislain mukaan valtio korvaa kunnalle ja hyvinvointialueelle sekä Ahvenanmaan viranomaisille laissa määritellyt kotoutumisen edistämisestä aiheutuneita kustannuksia, joita syntyy kotoutumista edistävien palveluiden järjestämisestä maahanmuuttaneille.

Kotoutumislain 61 §:ssä säädetään laskennallisesta korvauksesta kunnalle ja 62 §:ssä laskennallisesta korvauksesta hyvinvointialueelle ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle. Laskennallista korvausta maksetaan kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettuille henkilöille, kuten kansainvälistä suojelua saaville, kiintiöpakolaisille sekä kotikunnan omaaville tilapäistä suojelua saaville henkilöille ja heidän perheenjäsenilleen tarjottavista palveluista. Korvausta maksetaan laissa säädetyltä ajalta.

Kotoutumislain 61 §:n mukaan muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vastaanottamisesta, heidän osaamisensa ja kotoutumisen palvelutarpeensa arvioinnista, kotoutumissuunnitelman laatimisesta, ohjauksesta ja neuvonnasta sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation, kotoutumiskoulutuksen, tulkitsemisen ja muiden kotoutumista edistävien palveluiden järjestämisestä. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vastaanottamisesta sekä kotoutumisen edistämisestä annetussa maakuntalaissa tarkoitettujen tehtävien ja tulkitsemisen järjestämisestä.

Kotoutumislain 62 §:n mukaan hyvinvointialueelle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin ja kotoutumissuunnitelman laatimiseen osallistumisesta sekä muiden kotoutumista edistävien palveluiden ja tulkitsemisen järjestämisestä. Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vastaanottamisesta sekä kotoutumisen edistämisestä annetussa maakuntalaissa tarkoitettujen tehtävien ja tulkitsemisen järjestämisestä.

Voimassa olevan kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaan lain 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuille henkilöille tarjotusta tulkitsemisesta on maksettu korvauksia kunnille ja hyvinvointialueille todellisten kustannusten mukaan ilman aikarajaa. Korvausjärjestelmän yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi 1.1.2025 voimaan tulevassa kotoutumislaisissa säädetään, että tulkitsemisen korvaukset jyvitetään osaksi laskennallista korvausta. Voimassa olevan kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaan kunnille on maksettu 700 euron laskennallinen korvaus tehdystä alkukartoituksesta. Jatkossa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi korvaa alkukartoituksen, ja osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin kustannukset korvataan kunnille osittain osana peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmää ja osittain osana laskennallista korvausta. Lisäksi 1.1.2025 voimaan tulevan kotoutumislain mukaan kunnille tulee uusia tehtäviä, joiden rahoitus on lain 2 §:n 3 ja 4 momentissa olevien henkilöiden osalta sisällytetty osaksi laskennallista korvausta, kuten jäljempänä on tarkemmin kuvattu.

Kotoutumislain 65 §:n 3 momentin mukaan Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 60 §:ssä tarkoitettuja palveluita vastaavista palveluista aiheutuneista kustannuksista. Lain 60 §:ssä on säädetty kunnalle rahoitus kunnan peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmän kautta, mikä ei ole Ahvenanmaalla käytössä. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle on tarkoitus maksaa vastaavista palveluista korvauksia laskennallisella korvauksella, jota kunnat hakisivat vastaavasti kuin nykyistä alkukartoituskorvausta.

Kotoutumislain 61 ja 62 §:n sekä 65 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä korvauksen perusteista ja maksatuksesta.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti laskennallisen korvauksen korvausaikaa lyhennettiin kotoutumislain muutoksella lailla 322/2024 kolmesta vuodesta kahteen vuoteen muista kotoutumislain 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä kuin ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitettussa pakolaiskiintiössä Suomeen otetusta henkilöstä, jonka osalta korvausaikaa lyhennettiin neljästä vuodesta kolmeen vuoteen 1.1.2025 alkaen. Hallitusohjelman mukaisesti tulkitsemisen kustannuksia on alennettava noin kolme miljoonaa euroa vuodesta 2025 alkaen. Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2024–2027 summa on tarkentunut 3,1 miljoonaa euroon. Näillä kirjauksilla on vaikutusta siihen, miten tulkitsemisen kustannukset huomioidaan osana kunnille ja hyvinvointialueille maksettavaa laskennallista korvausta.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen kehysriihi pidettiin 15.–16.4.2024. Julkisen talouden vakavan tilanteen vuoksi hallitus päätti kehysriihessä lisätoimista, joilla vahvistetaan julkista taloutta. Kehysriihessä yhtenä valtiontalouden säästötoimena päätettiin siitä, että kotoutumislain toimeentulotuesta aiheutuneiden kustannusten korvausaikaa lyhennettäisiin kolmesta vuodesta yhteen vuoteen. Säästön arvioitiin olevan 58 miljoonaa euroa vuonna 2025. Hallituksen esityksen kotoutumislain muuttamiseksi valmistelun kuluessa kuitenkin huomattiin, että toimeentulotuen korvausajan lyhentämisestä aiheutuvat mahdolliset säästöt toteutuisivat kuitenkin aiemmasta arviosta poiketen pääosin vasta vuodesta 2027 alkaen, sillä kunnan osuus toimeentulotuesta huomioidaan tekemällä sitä vastaava vähennys kunnalle maksettavasta peruspalvelujen valtionosuudesta kahden vuoden viiveellä. Jos kunnat pystyvät TE-palveluiden siirtyessä valtiolta kunnille vähentämään momentin 32.50.30 piirissä olevien henkilöiden tukiriippuvuutta, säästöjä syntyy jo aiemmin. Koska säästöt tulevat pääosin viiveellä on hallituksen esityksessä vuoden 2025 talousarvioksi momentille 32.50.30 tehty uusi 58 miljoonan euron vähennys, joka kohdistuu laskennallisiin korvauksiin.

Budjettiriihen 3.9.2024 pöytäkirjamerkinnän mukaan ”Hallitus toimeenpanee valtion korvauksesta kotoutumisen edistämiseen kohdennetun säästön siten, että valtion korvausta lasketaan toteuttamalla norminpurkua kotouttamisen edistämisen laissa ja laskemalla tätä kautta valtion maksamaa laskennallisten korvausten tasoa”. Lisäksi budjettiriihen pöytäkirjamerkinnän mukaan ”Jatkovalmistelussa tarkastellaan kotoutumislaisissa määriteltyjä kuntien velvoitteita. Kotoutumislaisissa määritellään, että kunnalle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta henkilöiden vastaanottamisesta, heidän osaamisensa ja kotoutumisen palvelutarpeensa arvioinnista, kotoutumissuunnitelman laatimisesta, ohjauksesta ja neuvonnasta sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation, kotoutumiskoulutuksen, tulkitsemisen ja muiden kotoutumista edistävien

palveluiden järjestämisestä. Norminpurku toteutetaan siten, ettei se heikennä kielikoulutusta, varhaiskasvatuksen tai opetuksen palveluita tai työllisyyttä edistäviä palveluita. Laskennallisiin korvauksiin voidaan tarvittaessa kohdentaa myös tuottavuussäästöjen perusteella tasonalennus. Tarvittavat lakimuutokset tulevat voimaan viimeistään helmikuussa 2025.”

Yhteensä 58 miljoonan euron leikkaus laskennalliseen korvaukseen edellyttää alle 7-vuotiaan laskennallisen korvauksen tason alentamista 4 545 eurolla vuodessa ja 7 vuotta täyttäneen laskennallisen korvauksen tason alentamista 540 eurolla vuodessa. Alle 7-vuotiaan osalta kotoutumislaisissa ei juurikaan säädetä kotoutumislain mukaista tehtävistä. Pääosin kotoutumislain mukaiset palvelut kohdistuvat täysi-ikäisiin. Sen sijaan hallinnolliset tehtävät, kuten kotoutumisen edistämisen suunnittelu, kehittäminen ja seuranta, kohdistuvat kaikkiin korvausten piirissä oleviin. Laskennalliseen korvaukseen tehdyt leikkaukset sisältävät tuottavuussäästöinä korvaustason alentamisen lisäksi pieneltä osin kuntien ja hyvinvointialueiden lakisääteisten tehtävien karsimista.

Hallituksen julkisen talouden suunnitelman vuosille 2025–2028 sekä hallituksen esityksen vuoden 2025 talousarvioksi mukaisesti kotoutumislain mukaan korvattavaan toimeentulotukeen kohdistetaan myös leikkauksia. Toimeentulotuen leikkausten säästövaikutukset valtiontalouteen alkaisivat vuonna 2027, mistä alkaen kullekin kehysvuodelle osoitettu säästö saavutettaisiin kokonaan toimeentulotuen korvauksiin kohdistuvilla leikkauksilla. Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2025–2028 kohdennettu säästö on vuodelle 2025 yhteensä 58 miljoonaa euroa, vuodelle 2026 yhteensä 52 miljoonaa euroa, vuodelle 2027 yhteensä 30 miljoonaa euroa ja vuodelle 2028 yhteensä 16 miljoonaa euroa. Säästön määrään vaikuttaa kuitenkin korvausten piirissä olevien henkilöiden määrä, joten säästö voi olla joko arviota suurempi tai pienempi, mikäli korvausten piirissä olevien henkilöiden määrä poikkeaa arvioidusta.

2 Ehdotetun asetuksen sisältö

Valtioneuvoston asetuksessa esitetään säädettävän laskennallisesta korvauksesta kaksi säännöstä. Niissä säädettäisiin muiden kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvien kuntien ja Ahvenanmaan maakunnan kuntien saamasta laskennallisesta korvauksesta sekä hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä Ahvenanmaan terveyden- ja sairaanhoidon viranomaisen saamasta laskennallisesta korvauksesta. Tässä kappaleessa kuvataan ensin asetuksen kahden ensimmäisen pykälän sisältöä temaattisesti siten, että ensin kuvataan ikään perustuvat maksukategoriat ja sen jälkeen eri kustannuksia, joista laskennallinen korvaus muodostuu. Lisäksi esitetään, miten laskennallinen korvaus jakautuisi näille eri viranomaisille.

Lisäksi asetuksessa esitetään säädettävän laskennallisesta erityiskustannuskorvauksesta Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla, maksatuksen perusteista silloin, kun laskennallista korvausta maksettaisiin ajalta ennen asetuksen voimaantuloa sekä asetuksen voimaantulosta. Temaattisten perustelujen jälkeen kuvataan asetuksen pykälien sisältöä kunkin pykälän osalta.

Maksukategoriat

Nykyisin maksukategoriat ovat alle 7-vuotiaat sekä 7 vuotta täyttäneet. Laskennallista korvausta on viime vuosina maksettu siten, että 7 vuotta täyttäneen henkilön osalta maksetaan 2 300 euroa vuodessa ja alle 7-vuotiaan henkilön osalta maksetaan 6 845 euroa vuodessa. 1.1.2023 alkaen alle 7-vuotiaiden osalta kunnalle on maksettu tästä 95 % eli 6503 euroa ja hyvinvointialueelle 5 % eli 342 euroa. 7 vuotta täyttäneen osalta kunnalle on maksettu 85 % eli 1955 euroa ja hyvinvointialueelle 15 % eli 345 euroa.

Helsingin kaupungille maksetaan sekä kunnalle että hyvinvointialueelle maksettava laskennallinen korvaus. Korvaukset maksetaan erikseen, jotta Helsingin kaupunki pystyy eriyttämään kirjanpidossaan sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksen muun toiminnan rahoituksesta.

Nykyisin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle on maksettu edellä kuvattu laskennallinen korvaus täysimääräisesti ja rahoitus on kohdennettu Ahvenanmaan maakunnan terveyden- ja

sairaanhoitoviranomaiselle ÅHS:lle maakunnan sisällä. Jatkossa on tarkoitus kohdentaa terveydenhoidon osuus suoraan ÅHS:lle. Ahvenanmaalla sosiaalihuollon palveluista vastaa kuntien Kommunernas socialtjänst k.f., joten sosiaalihuollon osuus maksettaisiin osana Ahvenanmaan maakunnan kuntien saamaa laskennallista korvausta.

Jatkossakin maksukategoriat olisivat alle 7-vuotiaat ja 7 vuotta täyttäneet, mutta 18 vuotta täyttäneiden osalta maksettaisiin kunnille ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavalta vuodelta laskennallista korvausta osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation ja työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä aiheutuneisiin kustannuksiin lisäkorvaus. Myös hyvinvointialueelle maksettaisiin ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavalta vuodelta laskennallista korvausta osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin osallistumisesta. Kotoutumislakia koskevan hallituksen esityksen HE 208/2022 vp perusteluissa on alustavasti arvioitu laskennallisen korvauksen jakautumista.

Mikäli henkilö tulee laskennallisen korvauksen piiriin 7–17-vuotiaana ja täyttää 18 vuotta korvausajan kuluessa, maksettaisiin hänestä kunnalle lisäkorvausta ensimmäisen täysi-ikäisenä maksettavan vuoden ajalta alkaen seuraavasta kuukaudesta, kun hän on täyttänyt 18 vuotta. Lisäkorvausta 18 vuotta täyttäneestä maksettaisiin enintään ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavalta vuodelta.

Tulkitseminen

Voimassa olevan kotoutumislain mukaan lain 2 §:n 2 ja 3 momentin henkilöille järjestetystä tulkitsemisesta aiheutuvia kustannuksia korvataan ilman aikarajaa vuoden 2024 loppuun asti. Vuoden 2025 alusta alkaen tulkitsemisen kustannusten korvaukset on sisällytetty osaksi laskennallista korvausta.

Laskennallista korvausta maksetaan 1.1.2025 voimaan tulevan kotoutumislain mukaan kunnalle ja hyvinvointialueelle kolmen vuoden ajan muista lain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä kuin kiintiöpakolaista, joiden osalta korvausta maksetaan neljän vuoden ajan. On kuitenkin syytä huomioida, ettei tulkitsemiskustannusten sisällyttäminen osaksi laskennallista korvausta vaikuta tulkitsemisesta maksettavien korvausten kokonaismäärään valtakunnallisella tasolla, sillä tulkitsemisesta aiheutuva laskennallisen korvauksen lisäys perustuu kunnille ja hyvinvointialueille nykyisin maksettuihin korvauksiin jakamalla tulkitsemisesta maksettujen korvausten kokonaismäärä laskennallisten korvausten piirissä olevien henkilöiden määrällä. Tulkitsemisen tarve voi myös vaihdella huomattavasti maahanmuuttaneiden välillä. Tulkitsemisen järjestämisestä säädetään hallintolaissa (434/2003). Kunta ja hyvinvointialue voivat rahoittaa tulkitsemisen kustannukset saamastaan laskennallisesta korvauksesta tai muusta rahoituksestaan, sillä laskennallinen korvaus ei ole korvamerkittyä.

Tulkitsemisen osalta esitetään, että muille kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille maksettaisiin korvauksista 40 prosenttia ja hyvinvointialueille 60 prosenttia ja että Ahvenanmaan maakunnan kunnille maksettaisiin korvauksista 70 prosenttia ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle 30 prosenttia. Vuonna 2022 tulkitsemisen korvauksia on maksettu kunnille noin 13,5 miljoonaa euroa ja laskennallisten korvausten piirissä oli 11 233 henkilöä.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti tulkitsemiskustannusten korvaustasoa alennetaan 3,1 miljoonalla eurolla vuodessa. Tällöin tulkitsemiskustannuksia maksettaisiin kunnille ja hyvinvointialueille yhteensä 10,4 miljoonaa euroa/vuosi vuoden 2022 tasolla laskettuna (13,5 miljoonaa euroa – 3,1 miljoonaa euroa = 10,4 miljoonaa euroa).

Laskennallisen korvauksen maksuaikaa lyhennetään pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti kotoutumislain muutoksella lailla 322/2024 nykyisestä kolmesta vuodesta kahteen vuoteen sekä kiintiöpakolaisten kohdalla neljästä vuodesta kolmeen vuoteen. Tämän kompensoimiseksi tulkitsemiskustannuksiin sisällytettäisiin laskennallisen korvauksen korvausajalle yhden vuoden tulkitsemiskustannukset, jotka ilman laskennallisen korvauksen maksuajan lyhentämistä olisi maksettu osana viimeisen vuoden laskennallista korvausta.

Tulkitemiskustannusten osuus laskennallisesta korvauksesta olisi tällöin yhteensä 1 389 euroa/henkilö/vuosi (3 vuotta*10,4 miljoonaa euroa/2 vuotta/11 233 henkilöä=1 389 euroa/henkilö). Muun kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan osuus olisi 556 euroa/henkilö/vuosi (1 389 euroa * 40 % = 556 euroa/henkilö) ja hyvinvointialueen osuus olisi 833 euroa/henkilö/vuosi (1 389 euroa * 60 % = 833 euroa/henkilö). Ahvenanmaan maakunnassa kunnan osuus olisi 972 euroa/henkilö/vuosi (1 389 euroa * 70 % = 972 euroa) ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen osuus 417 euroa/henkilö/vuosi (1 389 euroa * 30 % = 417 euroa).

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi

Voimassa olevan kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaan kunnalle maksetaan laskennallista korvausta lain 9 §:n mukaisen alkukartoituksen järjestämisestä aiheutuneista kustannuksista. Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttaneelle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea. Kunta voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttaneelle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Laskennallinen korvaus on 700 euroa. Korvaus on maksettu jokaisesta alkukartoitukseen osallistuneesta maahanmuuttaneesta riippumatta siitä, ovatko he lain 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettuja henkilöitä.

Vuoden 2025 alusta voimaan tulevassa kotoutumislaisissa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi korvaa alkukartoituksen. Korvausjärjestelmän yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi kotoutumislain uudistuksen myötä lain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta heille kunnassa laaditusta alkukartoituksesta aiemmin maksettu laskennallinen korvaus sisällytetään osaksi 18 vuotta täyttäneestä maksettavaa ensimmäisen vuoden laskennallista korvausta, koska osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi tehdään kotoutumisprosessin alkuvaiheessa.

Kotoutumislain mukaan työvoimaviranomainen laatii osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin maahanmuuttaneelle, joka on työtön työnhakija. Työvoimapolveluiden rahoituksesta säännellään sitä koskevassa lainsäädännössä. Kotoutumislain mukaan kunta laatii osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin työvoiman ulkopuolella olevalle maahanmuuttaneelle, joka on 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettu henkilö, saa lasten kotihoidon tukea taikka pyytää arviointia tai hänestä tehdään lain 9 §:ssä tarkoitettu yhteydenotto ja hänen arvioidaan sitä tarvitsevan. Muiden kuin lain 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta korvaus osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin laatimisesta maksetaan kotoutumislain 60 §:n mukaan osana kuntien peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmää.

Säästötavoitteiden aikaansaamiseksi ja normien purkamiseksi laskennallisen korvauksen tasonalennuksen lisäksi kotoutumislaisista on karsittu kuntia ja hyvinvointialueita velvoittavia lakisäätteisiä tehtäviä. Kuntien ja hyvinvointialueiden näkökulmasta hallinnollisten velvoitteiden keventäminen helpottaisi kuntien ja hyvinvointialueiden tilannetta, mutta se ei yksin riitä kompensoimaan rahoituksen merkittävää vähennystä. Kotoutumislain muutoksilla on ollut tarkoitus karsia ensisijaisesti kuntien ja hyvinvointialueiden hallinnollisia tehtäviä, mutta vähemmän tehtäviä, jotka vaikuttaisivat heikentävästi kotoutujien palveluihin. Kotoutumisen edistämiseen liittyvien velvoitteiden, kuten kuntien yhteistyöryhmien karsiminen sekä kuntien ja hyvinvointialueiden suunnittelu-, kehittämis- ja seurantatehtävien keventäminen, vähentää kunnille ja hyvinvointialueille kohdistuvia hallinnollisia tehtäviä, koska ne vähentävät byrokratiaa ja tehostavat resurssien käyttöä. Kotoutumislaisista on karsittu myös joitain kotoutumislain mukaisia kotoutumisen alkuvaiheen palveluista perheiden kotoutumissuunnitelmat. Lisäksi kotoutumislakia on muutettu siten, että myös henkilöille, joille olisi laadittu monialaiset osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnit sekä monialaiset kotoutumissuunnitelmat, laadittaisiin 14 §:n mukainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja 16 §:n mukainen kotoutumissuunnitelma. Hyvinvointialueen on osallistuttava palvelutarpeen arvioinnin ja kotoutumissuunnitelman laatimiseen ja tarkistamiseen, jos maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää kunnan ja hyvinvointialueen järjestämävastuulle kuuluvien kotoutumislain 12 §:ssä tarkoitettujen palvelujen yhteensovittamista. Muutoksilla pyritään vähentämään myös päällekkäisyyksiä, joita tehtävistä saattaa aiheutua. Kunnille jää edelleen laajoja vastuita maahanmuuttajien kotoutumisen edistämässä ja kokonaisuudessaan vuonna 2025 toteutettava 58 miljoonan euron leikkaus pääosin

tasonalennuksena vaikuttaa todennäköisesti myös näiden palveluiden laatuun ja kattavuuteen heikentävästi, mikä voi vaikeuttaa kotoutumisen pitkäjänteistä kehittämistä ja seurannan toteuttamista paikallisesti.

Kotoutumislain mukaan kunnan on laadittava osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi muun muassa lasten kotihoidon tukea saaville maahanmuuttajavanhemmille. Laskennallisen korvauksen henkilöpiiriin kuuluvat henkilöt ovat työvoiman ulkopuolella pääosin perhesyistä. Suurin osa kyseisistä perhesyistä työvoiman ulkopuolella olevista henkilöistä on naisia. Uusia laskennallisten korvausten piiriin tulevia 18 vuotta täyttäneitä oli vuonna 2019 noin 2 400 henkilöä. Näistä noin 47 prosenttia oli naisia eli noin 1128. Naisista noin 23 prosentin eli noin 260 henkilön, arvioidaan olevan työvoiman ulkopuolella perhevapaan vuoksi. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista maksettava laskennallinen korvaus kohdennettaisiin kunnalle. Tällöin edellä mainitun kohderyhmän osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin kokonaiskustannuksiksi kunnalle arvioidaan olevan yhteensä noin 182 000 euroa (260×700 euroa = 182 000 euroa). Kun tämä kustannus jaetaan ensimmäisen kerran korvausten piiriin tulevien 18 vuotta täyttäneiden määrällä, kohdentuisi laskennalliseen korvaukseen keskimäärin 76 euroa ($182\,000 \text{ euroa} / 2\,400 = 76$ euroa). Lain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetut henkilöt ovat pääosin työnhakijoita taikka saavat kotihoidon tukea tai toimeentulotukea ja sen vuoksi heidän osaltaan korvaukset sisältyvät jo muihin kategorioihin.

Kotoutumislain muutoksen myötä myös henkilöille, joille monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi olisi laadittu, laaditaankin kunnan laatima osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi, mutta se voidaan laatia myös monialaisesti. Monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi olisi laadittu pääsääntöisesti kiintiöpakolaisille, ilman huoltajaa maahan tulleet lapsille tai nuorille, ihmiskaupan uhreille tai muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea saavalle henkilöille. Hyvinvointialueen on osallistuttava osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin, jos maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää kunnan ja hyvinvointialueen järjestämistä vastuulle kuuluvien kotoutumislain 12 §:ssä tarkoitettujen palvelujen yhteensovittamista.

Kotoutumislain mukaan kunnan on laadittava osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi muun muassa lasten kotihoidon tukea saaville maahanmuuttajavanhemmille. Laskennallisen korvauksen henkilöpiiriin kuuluvat henkilöt ovat työvoiman ulkopuolella pääosin perhesyistä. Suurin osa kyseisistä perhesyistä työvoiman ulkopuolella olevista henkilöistä on naisia. Uusia laskennallisten korvausten piiriin tulevia 18 vuotta täyttäneitä oli vuonna 2019 noin 2 400 henkilöä. Näistä noin 47 prosenttia oli naisia eli noin 1128. Naisista noin 23 prosentin eli noin 260 henkilön, arvioidaan olevan työvoiman ulkopuolella perhevapaan vuoksi. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista maksettava laskennallinen korvaus kohdennettaisiin kunnalle. Tällöin edellä mainitun kohderyhmän osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin kokonaiskustannuksiksi kunnalle arvioidaan olevan yhteensä noin 182 000 euroa (260×700 euroa = 182 000 euroa). Kun tämä kustannus jaetaan ensimmäisen kerran korvausten piiriin tulevien 18 vuotta täyttäneiden määrällä, kohdentuisi laskennalliseen korvaukseen keskimäärin 76 euroa ($182\,000 \text{ euroa} / 2\,400 = 76$ euroa). Lain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetut henkilöt ovat pääosin työnhakijoita taikka saavat kotihoidon tukea tai toimeentulotukea ja sen vuoksi heidän osaltaan korvaukset sisältyvät jo muihin kategorioihin.

Todennäköisesti osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen laatiminen monialaisesti olisi tarpeen tehdä ainakin osalle kiintiöpakolaisista, ilman huoltajaa maahan saapuneille nuorille ja ihmiskaupan uhreille. Arvion mukaan henkilöiden, joille mahdollisesti laadittaisiin osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi monialaisesti, määrä olisi noin 500 henkilöä, joista kunnalle korvattaisiin myös osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin kustannuksia 350 000 euroa (500×700 euroa = 350 000 euroa). Kun tämä kustannus jaetaan ensimmäisen kerran korvausten piiriin tulevien 18 vuotta täyttäneiden määrällä, kohdentuisi laskennalliseen korvaukseen lisäksi keskimäärin 146 euroa ($350\,000 \text{ euroa} / 2\,400 = 146$ euroa). Puolet tästä korvattaisiin kunnalle ja puolet hyvinvointialueelle eli noin 175 000 euroa per viranomaisen. Kun tämä kustannus jaetaan ensimmäistä kertaa korvausten piiriin tulevien 18 vuotta täyttäneiden määrällä, kohdentuisi laskennalliseen korvaukseen keskimäärin 73 euroa ($146 / 2 = 73$ euroa) sekä kunnan että hyvinvointialueen 18 vuotta täyttäneen ensimmäiseltä vuodelta maksettavaan laskennalliseen korvaukseen, koska monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi tehtäisiin kotoutumisprosessin alkuvaiheessa. 18 vuotta täyttäneestä maksettava korvaus osaamisen ja

kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista olisi siis kunnan osalta yhteensä 149 euroa (76 euroa + 73 euroa) ja hyvinvointialueen osalta 73 euroa

Ahvenanmaan maakuntalaissa kotoutumisen edistämisestä (Landskapslagen om främjande av integration (ÅFS 2012:74)) säädetään osittain vastaavista palveluista kuin voimassa olevassa kotoutumislaisissa. Maakuntalaissa alkukartoituksen kohderyhmä kunnassa on toimeentulotukea saavat maahanmuuttaneet sekä muut sitä tarvitsevat. Maakuntalaissa ei säädetä esimerkiksi monialaisesti tehtävästä osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista. Tästä johtuen Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksettava laskennallinen korvaus alkukartoituksesta vastaisi muualla Suomessa kuin Ahvenanmaalla sijaitsevan kunnan perusmuotoisesta osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista maksettavaa korvausta eli olisi 76 euroa.

Kotoutumiskoulutus

Monet kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momenttiin kuuluvat henkilöt ovat työttömiä työnhakijoita, jolloin heidän tiettyjen kotoutumispalveluidensa järjestämisestä vastaa työvoimaviranomainen ja heidän palveluidensa rahoitus on osana työvoimapalveluiden rahoitusta. Pääosin tämä rahoitus on täysin erillistä kotoutumislain mukaisiin korvauksiin nähden. Poikkeuksen tästä tekee työvoimakoulutuksena järjestettävä kotoutumiskoulutus lain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuille henkilöille.

Kotoutumiskoulutuksen rahoitus sisällytetään laskennalliseen korvaukseen 18 vuotta täyttäneiden osalta työvoimapalvelu-uudistuksessa linjatun mukaisesti. Työvoimapalvelu-uudistuksen valmistelun yhteydessä rahoitus laskettiin vuoden 2019 hintatason mukaisesti, koska covid19-pandemian vuoksi vuosien 2020–2022 kustannukset poikkesivat aiemmasta tasosta. Vuonna 2023 taso on noussut, mutta on kuitenkin vuoden 2019 tasoa alhaisempi. Laskennalliseen korvaukseen sisällytettävä kotoutumiskoulutuksen kustannus lasketaan vuosien 2025–2028 julkisen talouden suunnitelman mukaisesti (Pääministeri Orpon hallituksen kehysriihi 15.-16.4.2024: ”Alennetaan kotoutumiskoulutuksen korvausta vastaamaan laskeneita kustannuksia.”) vuoden 2023 hintatasolla.

Vuonna 2023 työvoimakoulutuksena järjestettävään kotoutumiskoulutukseen käytettiin yhteensä noin 69,2 miljoonaa euroa. Keskimäärin vuoden mittaisen kotoutumiskoulutuksen hinta vuonna 2023 oli 8 223 euroa henkilöä kohti (251 * 32,76 euroa per opiskelijatyöpäivä), jolloin noin vuoden mittainen kotoutumiskoulutus olisi voitu järjestää noin 8 415 henkilölle. Kotoutumiskoulutuksen lisääntyneeseen tarpeeseen on vaikuttanut etenkin tilapäistä suojelua saavien henkilöiden määrä. Osa kotoutumiskoulutukseen osallistuneista tilapäistä suojelua saavista ei ole kuulunut kuitenkaan laskennallisten korvausten piiriin, koska he ovat voineet osallistua kotoutumiskoulutukseen jo ennen kotikunnan saamista. Tilapäistä suojelua saavien työllistyminen on ollut myös yleisempää kuin muiden laskennallisen korvauksen piiriin kuuluvien.

Aiemman arvion mukaan työvoimakoulutuksena järjestettävään kotoutumiskoulutukseen osallistuneista noin 2 070 henkilöä (noin 40 prosenttia) vuoden 2019 maahanmuuttaneiden määrien pohjalta olisi ollut kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettuja henkilöitä eli laskennallisen korvauksen piirissä. Heidän osaltaan kotoutumiskoulutuksen kustannukset olisivat olleet noin 20 miljoonaa euroa, mikä olisi lisätty 18 vuotta täyttäneistä maksettavaan ensimmäisen vuoden ajalta maksettavaan laskennalliseen lisäkorvaukseen. Vuonna 2019 laskennallisten korvausten piirissä oli yhteensä 19 489 henkilöä, joista 4 704 tuli kyseisenä vuonna ensimmäistä kertaa laskennallisten korvausten piiriin. Laskennallisten korvausten piirissä olevista oli vuonna 2019 arvion mukaan noin 51 prosenttia 18 vuotta täyttäneitä, joten uusia laskennallisen korvauksen piiriin tulevia 18 vuotta täyttäneitä olisi ollut noin 2 400 henkilöä. Tällöin ensimmäisen vuoden laskennalliseen korvaukseen olisi kohdistunut keskimäärin 8 333 euroa (20 miljoonaa euroa/2 400 = 8 333 euroa), koska osa 18 vuotta täyttäneistä olisi esimerkiksi ikänsä tai perhetilanteensa vuoksi työvoiman ulkopuolella tai osallistuisi elämäntilanteensa tai yksilöllisen tarpeensa vuoksi muuhun kuin työvoimakoulutuksena järjestettävään kotoutumiskoulutukseen, mikä rahoitetaan esimerkiksi osana vapaan sivistystyön koulutusta tai aikuisten perusopetusta.

Kotoutumiskoulutuksen vuoden 2023 hintatason (vuonna 2023 keskimäärin vuoden mittaisen kotoutumiskoulutuksen hinta oli 8 223 euroa, kun vuonna 2019 se oli 9 669 euroa) mukaisesti laskettaessa kohdistuisi 18 vuotta täyttäneen osalta keskimäärin 7 092 euroa työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen järjestämiseen (2 070 * 8 223 euroa/2 400 = 7 092 euroa).

Koska kyseessä on työvoimapalveluiden olemassa olevan rahoituksen jako muualla Suomessa kuin Ahvenanmaalla sijaitseville kunnille ja sitä kautta työvoimaviranomaisille, ei korvaus tältä osin koske Ahvenanmaan maakunnan kuntia. Ahvenanmaan maakunnassa työvoimapalvelut rahoitetaan maakunnan toimesta.

Monikielinen yhteiskuntaorientaatio

Muualla Suomessa kuin Ahvenanmaalla kunnan on kotoutumislain 25 §:n mukaan järjestettävä kotoutuja-asiakkaille yhteiskuntaorientaatio mahdollisuuksien mukaan heidän äidinkielellään tai muutoin hyvin osaamalla kielillä. Kotoutumislakia koskevan hallituksen esityksen HE 208/2022 vp perusteluissa on arvioitu monikielisen yhteiskuntaorientaation kustannukseksi 500 euroa/henkilö. Muualla Suomessa kuin Ahvenanmaalla tämä sisällytettäisiin kunnalle 18 vuotta täyttäneestä maksettavan laskennallisen korvauksen ensimmäisen vuoden korvaukseen.

Ahvenanmaan maakuntalaissa kotoutumisen edistämisestä (Landskapslagen om främjande av integration (ÅFS 2012:74)) säädetään vastaavista palveluista kuin voimassa olevassa kotoutumislakissa eikä maakuntalaki edellytä kuntia järjestämään monikielistä yhteiskuntaorientaatiota. Tästä johtuen korvaus ei tältä osin koske Ahvenanmaan maakunnan kuntia. Mikäli Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta järjestää monikielistä yhteiskuntaorientaatiota, voi se hakea siitä korvausta asetuksen 3 §:n nojalla jäljempänä kuvatusti.

Laskennallisen korvauksen jakautuminen

Yhteensä laskennallista korvausta maksettaisiin alla kuvattujen taulukoiden mukaisesti muualla Suomessa kuin Ahvenanmaalla kunnille ja hyvinvointialueille sekä Ahvenanmaan maakunnassa kunnille ja ÅHS:lle. Taulukoissa esitetyt euromäärät kuvaavat vuoden (12 kk) ajalta maksettavan korvauksen.

Suomi Ahvenanmaata lukuun ottamatta: Laskennallisen korvauksen muodostuminen, alle 7-vuotiaat

Laskennallinen korvaus alle 7-vuotiaat	Kunta (euroa/henkilö)	Hyvinvointialue (euroa/henkilö)
Nykyinen korvaus 6 845 euroa, jako 95–5 %	6 503	342
Laskennallisen korvauksen leikkaus, 4 545 euroa	- 4 318	- 227
Tulkitseminen 1 389 euroa, jako 40–60 %	556	833
Yhteensä	2 741	948

Suomi Ahvenanmaata lukuun ottamatta: Laskennallisen korvauksen muodostuminen, 7 vuotta täyttäneet

Laskennallinen korvaus 7–vuotta täyttäneet	Kunta (euroa/henkilö)	Hyvinvointialue (euroa/henkilö)
Nykyinen korvaus 2 300 euroa, jako 85–15 %	1 955	345
Laskennallisen korvauksen leikkaus, 540 euroa	- 459	- 81
Tulkitseminen 1 389 euroa, jako 40–60 %	556	833
Yhteensä	2 052	1 097

Lisäksi muualla Suomessa kuin Ahvenanmaalla kunnalle maksetaan 7 vuotta täyttäneen laskennallisen korvauksen lisäksi 18 vuotta täyttäneen henkilön osalta ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavan vuoden ajan lisäkorvausta 7 741 euroa, joka sisältää osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista (149 euroa) sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation (500 euroa) ja työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen (7 092 euroa) järjestämisestä

aiheutuvat kustannukset. Hyvinvointialueelle ja Helsingin kaupungille maksetaan 7 vuotta täyttäneen laskennallisen korvauksen lisäksi 18 vuotta täyttäneen henkilön osalta ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavan vuoden ajan lisäkorvausta 73 euroa, joka sisältää osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin osallistumiseen aiheutuvat kustannukset.

Ahvenanmaa: Laskennallisen korvauksen muodostuminen, alle 7-vuotiaat

Laskennallinen korvaus alle 7-vuotiaat	Kunta (euroa/henkilö)	Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen (euroa/henkilö)
Nykyinen korvaus 6 845 euroa, jako 95–5 %	6 503	342
Laskennallisen korvauksen leikkaus, 4 545 euroa	- 4 318	- 227
Tulkitseminen 1 389 euroa, jako 70–30 %	972	417
Yhteensä	3 157	532

Ahvenanmaa: Laskennallisen korvauksen muodostuminen, 7 vuotta täyttäneet

Laskennallinen korvaus –7 vuotta täyttäneet	Kunta (euroa/henkilö)	Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen (euroa/henkilö)
Nykyinen korvaus 2 300 euroa, jako 93–7 %	2 139	161
Laskennallisen korvauksen leikkaus, 540 euroa	- 502	- 38
Tulkitseminen 1 389 euroa, jako 70–30 %	972	417
Yhteensä	2 609	540

Lisäksi Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksetaan 7 vuotta täyttäneen laskennallisen korvauksen lisäksi 18 vuotta täyttäneen henkilön osalta ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavan vuoden ajan lisäkorvausta 76 euroa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista.

Säännöskohtaiset perustelut

1 §. Laskennallinen korvaus kunnalle. Valtioneuvoston asetuksen 1 §:ssä ehdotetaan säädettävän laskennallisista korvauksista kunnille. Ehdotuksen mukaan valtion varoista maksettaisiin laskennallista korvausta kotoutumislain 61 §:ssä tarkoitetun toiminnan järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle, mukaan lukien Helsingin kaupunki, kolmen eri maksukategorian mukaisesti.

Valtion korvauksissa on huomioitu Ahvenanmaan maakunnan viranomaisten organisoituminen, jonka johdosta korvauksia maksettaisiin Ahvenanmaan maakunnan kunnille sekä terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle eri tavoin kuin kunnille ja hyvinvointialueille muualla Suomessa.

Arvion mukaan 95 prosenttia **alle 7-vuotiaan** osalta nykyisin maksettavasta laskennallisesta korvauksesta (6 845 euroa/henkilö/vuosi) kohdentuisi kunnan järjestämiin kotoutumista edistäviin palveluihin, kuten varhaiskasvatuksen ja muiden lasten palveluiden järjestämiseen liittyvään kotoutumisen tukeen. Tulkitsemiskorvauksen jyvittäminen osaksi laskennallista korvausta tarkoittaisi muualla Suomessa kuin Ahvenanmaalla alle 7-vuotiaan osalta 556 euron lisäystä laskennalliseen korvaukseen. Kunnan osuus alle 7-vuotiaan laskennalliseen korvaukseen kohdistuvasta säästöstä olisi 4 318 euroa. Tällöin muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksettava laskennallinen korvaus alle 7-vuotiaan osalta olisi 2 741 euroa/henkilö/vuosi (6 845 euroa * 95 % + 556 euroa – 4 318 = 2 741 euroa).

Arvion mukaan 85 prosenttia **7 vuotta täyttäneen** osalta maksettavasta nykyisestä laskennallisesta korvauksesta (2 300 euroa/henkilö/vuosi) kohdistuisi muualla Suomessa kuin Ahvenanmaalla

kunnan järjestämiin kotoutumista edistäviin palveluihin, kuten osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin, kotoutumissuunnitelman laadintaan ja seurantaan, ohjaukseen ja neuvontaan sekä muiden kotoutumista edistävien palveluiden järjestämiseen ja kehittämiseen. Laskennallinen korvaus kattaisi 2 §:n 3 ja 4 momentin mukaisten henkilöiden kotoutumista edistävinä palveluina myös muun muassa sivistys-, kulttuuri- liikunta- ja vapaa-ajan palveluja, lasten ja nuorten palveluja, hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä osallisuutta edistäviä ja rasismien ehkäisyyn ja hyvien väestösuhteiden edistämiseen liittyviä toimenpiteitä ja palveluja. Tulkitsemiskorvauksen jyvittäminen osaksi laskennallista korvausta tarkoittaisi 556 euron lisäystä muun kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan laskennalliseen korvaukseen. Kunnan osuus 7 vuotta täyttäneen laskennalliseen korvaukseen kohdistuvasta säästöstä olisi 459 euroa. Tällöin muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksettava laskennallinen korvaus 7 vuotta täyttäneen osalta lukuun ottamatta 18 vuotta täyttäneiden ensimmäisen vuoden korvausta olisi 2 052 euroa/henkilö/vuosi ($2\ 300 \text{ euroa} * 85 \% + 556 \text{ euroa} - 459 = 2\ 052 \text{ euroa}$).

18 vuotta täyttäneiden osalta kunnalle maksettaisiin 7 vuotta täyttäneen laskennallisen korvauksen lisäksi ensimmäisen vuoden ajalta korvausta kustannuksista, joita aiheutuu 18 vuotta täyttäneille järjestettävistä palveluista, kuten osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation ja työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen järjestäminen. Työvoimapalvelu-uudistuksessa linjatun mukaisesti työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen rahoitus siirretään kunnille 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta jyvitettyä osaksi laskennallista korvausta. Tällöin 7 vuotta täyttäneen osalta maksettavan laskennallisen korvauksen lisäksi kunnalle maksettaisiin lisäkorvausta 18 vuotta täyttäneistä henkilöistä ensimmäisen täysi-ikäisenä maksettavan vuoden ajalta. Kotoutumiskoulutuksen ja monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämisestä maksettava korvaus maksettaisiin ensimmäisenä täysi-ikäisenä maksettavana vuonna, koska tavoitteena on ohjata kotoutuja-asiakkaat mahdollisimman nopeasti kotoutumista edistäviin palveluihin.

Nykyisen alkukartoituskorvauksen osalta lisäkorvaus 18 vuotta täyttäneistä henkilöistä ensimmäisen täysi-ikäisenä maksettavan vuoden ajalta olisi muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle 149 euroa.

Kotoutumiskoulutuksen osalta korvaus 18 vuotta täyttäneen henkilön osalta olisi 7 092 euroa. Kotoutumiskoulutus korvattaisiin kunnille vain muualla Suomessa kuin Ahvenanmaalla, koska Ahvenanmaan maakunnan työvoimapalvelut kuuluvat maakunnan itsehallintoon liittyviin menoihin, joiden rahoittamista varten valtion talousarviosta siirretään varoja Ahvenanmaan maakunnalle.

Ahvenanmaan maakunnassa **alle 7-vuotiaan** laskennallinen korvaus jaettaisiin maakunnan kuntien ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen kesken samassa suhteessa kuin muualla Suomessa. Myös alle 7-vuotiaan laskennalliseen korvaukseen kohdistuvasta säästö jakautuisi samassa suhteessa kuin muualla Suomessa. Sen sijaan **7 vuotta täyttäneen** osalta laskennallisesta korvauksesta kohdennettaisiin Ahvenanmaan maakunnan kunnalle 93 prosenttia ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle 7 prosenttia. Ahvenanmaalla sosiaalihuollon palveluista vastaa kuntien Kommunernas socialtjänst k.f., joten sosiaalihuollon osuus maksettaisiin osana Ahvenanmaan maakunnan kuntien saamaa laskennallista korvausta. Ahvenanmaan maakunnan kunnan osuus 7 vuotta täyttäneen laskennalliseen korvaukseen kohdistuvasta säästöstä olisi siis 502 euroa.

Tulkitsemiskorvausten osalta arvioidaan Ahvenanmaan maakunnan kuntien osuuden olevan 70 prosenttia ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen 30 prosenttia. Tällöin Ahvenanmaan maakunnan kuntien osuus tulkitsemiskustannuksista olisi 972 euroa/henkilö/vuosi ($1\ 389 \text{ euroa} * 70 \% = 972 \text{ euroa}$) ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen 417 euroa/henkilö/vuosi ($1\ 389 * 30 \% = 417 \text{ euroa}$).

Yhteensä Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksettaisiin laskennallista korvausta kotoutumislain 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettulle henkilölle järjestettävistä palveluista seuraavasti: alle 7-vuotiaasta 3 157 euroa, 7 vuotta täyttäneestä 2 609 euroa. Lisäksi 18 vuotta täyttäneestä maksettaisiin ensimmäisen täysi-ikäisenä maksettavan vuoden ajalta 76 euroa alkukartoituksen järjestämisestä.

2 §. *Laskennallinen korvaus hyvinvointialueelle, Helsingin kaupungille ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle.* Valtion varoista maksettaisiin hyvinvointialueelle ja Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimijalle laskennallista korvausta kotoutumislain 62 §:n mukaisesti 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin ja kotoutumissuunnitelman laatimiseen osallistumisesta sekä muiden kotoutumista edistävien palveluiden ja tulkitsemisen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista.

Arvion mukaan 5 prosenttia **alle 7-vuotiaan** osalta nykyisin maksettavasta laskennallisesta korvauksesta (6 845 euroa/henkilö/vuosi) kohdentuisi hyvinvointialueen ja Helsingin kaupungin järjestämiin kotoutumista edistäviin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Tulkitsemiskorvauksen jyvittäminen osaksi laskennallista korvausta tarkoittaisi hyvinvointialueelle ja Helsingin kaupungille alle 7-vuotiaan osalta 833 euron lisäystä laskennalliseen korvaukseen. Hyvinvointialueen osuus alle 7-vuotiaan laskennalliseen korvaukseen kohdistuvasta säästöstä olisi 227 euroa Tällöin hyvinvointialueelle ja Helsingin kaupungille maksettava laskennallinen korvaus alle 7-vuotiaan osalta olisi 948 euroa/henkilö/vuosi ($6\,845 \text{ euroa} * 5\% + 833 \text{ euroa} - 227 \text{ euroa} = 948 \text{ euroa}$).

Arvion mukaan 15 prosenttia **7 vuotta täyttäneen** osalta maksettavasta nykyisestä laskennallisesta korvauksesta (2 300 euroa/henkilö/vuosi) kohdistuisi hyvinvointialueen ja Helsingin kaupungin järjestämiin kotoutumista edistäviin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Tulkitsemiskorvauksen jyvittäminen osaksi laskennallista korvausta tarkoittaisi 833 euron lisäystä hyvinvointialueen ja Helsingin kaupungin laskennalliseen korvaukseen. Hyvinvointialueen ja Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon osuus 7 vuotta täyttäneen laskennalliseen korvaukseen kohdistuvasta säästöstä olisi 81 euroa. Tällöin hyvinvointialueelle ja Helsingin kaupungille maksettava laskennallinen korvaus 7 vuotta täyttäneen osalta olisi 1 097 euroa/henkilö/vuosi ($2\,300 \text{ euroa} * 15\% + 833 \text{ euroa} - 81 \text{ euroa} = 1\,097 \text{ euroa}$). Lisäksi 18 vuotta täyttäneestä maksettaisiin ensimmäisen täysi-ikäisenä maksettavan vuoden ajalta hyvinvointialueelle ja Helsingin kaupungille lisäkorvausta osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin ja kotoutumissuunnitelman laatimiseen osallistumisesta 73 euroa.

Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle maksettaisiin valtion varoista laskennallista korvausta kotoutumislain 62 §:n mukaisesti 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vastaanottamisesta sekä kotoutumisen edistämisestä annetussa maakuntalaissa tarkoitettujen tehtävien ja tulkitsemisen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista.

Ahvenanmaan maakunnassa **alle 7-vuotiaan** laskennallinen korvaus jaettaisiin maakunnan kuntien ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen kesken samassa suhteessa kuin muualla Suomessa. Sen sijaan **7 vuotta täyttäneen** osalta laskennallisesta korvauksesta kohdennettaisiin Ahvenanmaan maakunnan kunnalle 93 prosenttia ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle 7 prosenttia. Ahvenanmaalla sosiaalihuollon palveluista vastaa kuntien Kommunernas socialtjänst k.f., joten sosiaalihuollon osuus maksettaisiin osana Ahvenanmaan maakunnan kuntien saamaa laskennallista korvausta. Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen osuus 7 vuotta täyttäneen laskennalliseen korvaukseen kohdistuvasta säästöstä olisi 38 euroa.

Tulkitsemiskorvausten osalta arvioidaan Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen osuuden olevan 30 prosenttia ja Ahvenanmaan maakuntien kuntien 70 prosenttia. Tällöin Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen osuus tulkitsemiskustannuksista olisi 417 euroa/henkilö/vuosi ($1\,389 \text{ euroa} * 30\% = 417 \text{ euroa}$).

Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle maksettava laskennallinen korvaus olisi alle 7-vuotiaan osalta 532 euroa/henkilö/vuosi. Laskennallinen korvaus Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle 7 vuotta täyttäneen osalta olisi 540 euroa/henkilö/vuosi.

3 §. *Laskennallinen erityiskustannuskorvaus Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle.* Kotoutumisen edistämisestä annetun lain 65 §:n 3 momentin mukaan Ahvenanmaan maakunnan kunnalle maksetaan laskennallista korvausta 60 §:ssä tarkoitettuja palveluita vastaavista palveluista aiheutuneista kustannuksista. Osana peruspalvelujen valtionosuusrahoitusta kunnalle korvataan

kotoutumisen edistämisestä annetun lain 10 §:ssä tarkoitettua ohjausta ja neuvontaa, muiden kuin 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden ja työnhakijoiden osalta osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tai monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin ja kotoutumissuunnitelman, monialaisen kotoutumissuunnitelman tai perheen kotoutumissuunnitelman laatiminen sekä suunnitelman tarkistaminen, muiden kuin 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestäminen sekä kotoutumista edistävä monialainen yhteistyö. Koska Ahvenanmaan maakunnan kunnat eivät ole valtionosuusrahoituksen piirissä, voisivat Ahvenanmaan maakunnan kunnat hakea laskennallista korvausta näistä kustannuksista, mikäli ne järjestävät kyseessä olevia palveluita. Lisäksi Ahvenanmaan maakunnan kunnat voisivat hakea laskennallista korvausta monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämisestä myös 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta, koska monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämisestä ei ole velvoitetta Ahvenanmaan maakuntalaissa, joten korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että palvelu myös järjestetään.

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain 10 §:n mukaan kunnan on huolehdittava maahanmuuttajien ja kotoutuja-asiakkaiden yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta. Kunta vastaa siitä, että sen alueella on tarvetta vastaavasti toimipisteitä tai palveluita, joissa maahanmuuttaja voi saada henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa riippumatta maahanmuuton syystä ja maassaolon kestosta. Muualla Suomessa kuin Ahvenanmaalla toimintaa on kehitetty suurimpien kaupunkien itse järjestämänä, mutta muilla alueilla maahanmuuttaneiden pienemmän määrän vuoksi palvelua on ollut tarkoituksenmukaista järjestää kuntien välisenä yhteistyönä esimerkiksi koko maakunnan laajuisesti. Ahvenanmaalla asui vuoden 2022 lopussa noin 2 900 vieraskielistä. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvat kunnat voivat hakea yhteensä enintään 11 800 euroa/vuosi matalan kynnyksen ohjauksen ja neuvonnan, järjestämiseen. Kustannus on suhteutettu vieraskielisten määrään muualla Suomessa. Ahvenanmaan maakunnan kunnissa asuu 0,59 prosenttia koko Suomen vieraskielisten määrästä. Muualla Suomessa kuin Ahvenanmaalla kunnille kohdennetaan 2 miljoonaa euroa kotoutumislain 10 §:n mukaisen ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen ($0,59 \% * 2\,000\,000$ euroa = 11 800 euroa).

Muun kuin työnhakijan tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 2 §:ssä 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta kotoutumisen edistämisestä annetun maakuntalain 9 §:ssä tarkoitettujen henkilöiden osalta kotoutumisen edistämistä annetun maakuntalain 11 §:ssä tarkoitettujen kotoutumissuunnitelman laatimisen sekä suunnitelman tarkistamisen kustannukseksi on arvioitu nykyistä alkukartoituskorvausta vastaava 700 euroa henkilöä kohden. Korvausta voitaisiin hakea vain kerran samasta henkilöstä tämän palvelun osalta. Summa on suurempi kuin 1 §:n osana tarkoitettu laskennallinen korvaus osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin ja kotoutumissuunnitelman laatimisesta, sillä tämä 700 euroa haettaisiin henkilöstä, jolle alkukartoitus on laadittu (vähintään toteutettu alkuhaastattelu). Sen sijaan 1 §:ssä tarkoitettu laskennallinen korvaus maksetaan jokaisesta lain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettua henkilöstä, vaikka suuri osa heistä on työnhakijoita ja tällöin heidän osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointinsa ja kotoutumissuunnitelmansa laaditaan työvoimaviranomaisen toimesta. Vuonna 2022 Ahvenanmaan maakunnan kunnat eivät ole hakeneet erillistä korvausta alkukartoituksen järjestämisestä henkilölle, joka ei ole työnhakija. Jotta Ahvenanmaan maakunnan kunnilla olisi edelleen mahdollisuus hakea tarvittaessa korvausta, tulee momentille 32.50.30 (Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä) jättää rahoitusta vähintään muutaman henkilön osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista maksettavan korvauksen maksamiseen. Esimerkiksi viiden henkilön osaamisen ja palvelutarpeen arvioinnista aiheutuvat kustannukset olisivat 3 500 euroa ($5 * 700$ euroa = 3 500 euroa).

Monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämisen kustannukseksi on arvioitu 500 euroa henkilöä kohden vastaavasti kuin muualla Suomessa yllä kuvattu. Korvausta voitaisiin hakea vain kerran samasta henkilöstä tämän palvelun osalta.

Lisäksi hallitusohjelman mukaisesti esitetään viiden miljoonan euron lisärahoitusta maahanmuuttaja- ja kotoutumisen edistämiseen. Tämä rahoitus kohdennetaan muille Suomen kunnille kunnan peruspalveluiden valtionosuusrahoituksella ja Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille laskennallisen erityiskustannuskorvauksen kautta, sillä Ahvenanmaalla ei ole käytössä valtionosuusjärjestelmä. Vuonna 2018 alle kolme vuotta maassa olleista ulkomailta syntyneistä

vieraskielisistä 2 121 henkilöä sai kotihoidontukea. Vuonna 2022 Ahvenanmaalla asui 0,98 % kaikista ulkomaalaisista 20–49-vuotiaista naisista. Arvioimalla, että kotihoidontukea saa sama osuus Ahvenanmaalla kuin muualla Suomessa, Ahvenanmaalla kotihoidontukea saisi 21 ulkomailla syntynyttä vieraskielistä. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille esitetään 60 000 euron lisäystä, joka tarkoittaisi 2 857 euroa per henkilö (60 000 euroa / 21 henkilöä). Kunnan tulisi järjestää maahanmuuttajavanhemmille soveltuvia koulutuksia tai muita palveluita tällä rahoituksella ja huomioida myös lastenhoidon toteuttaminen. Korvausta voitaisiin hakea vain kerran samasta henkilöstä tämän palvelun osalta. Rahoitus on huomioitu tarkistetussa kehityksessä 2025–2028.

Kotoutumislain 60 §:n mukaan kunnalle myönnetään valtionosuutta kotoutumista edistävään monialaiseen yhteistyöhön. Muualla Suomessa kuin Ahvenanmaalla toimintaa on kehitetty suurimmissa kaupungeissa osaamiskeskustyyppisenä toimintana, jossa työnhakijana olevien asiakkaiden työllistymistä on nopeutettu hallinnonalat ylittävällä yhteistyöllä. Kotoutumisen edistämisestä annetun maakuntalain 25 §:ssä tarkoitetun monialaisen yhteistyön osalta Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla esitetään maksettavan 560 euroa/henkilö.

Ahvenanmaalla oli vuoden 2023 lokakuussa 504 ulkomaalaista työnhakijaa, mikä on noin 0,57 prosenttia kaikista Suomen ulkomaalaisista työnhakijoista. Muille kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille kohdennetaan rahoitusta 2 000 000 euroa monialaiseen yhteistyöhön. Kun Ahvenanmaan maakunnan kustannus suhteutetaan ulkomaalaisten työnhakijoiden määrään muualla Suomessa, arvioidaan Ahvenanmaalla käytettävän enintään 11 400 euroa vuodessa monialaiseen yhteistyöhön (0,57 % * 2 000 000 euroa = 11 400 euroa).

Laskennallinen erityiskustannuskorvaus Ahvenanmaan maakunnan kunnalle

	Euroa
Ohjaus ja neuvonta (10 §), yksi kunta	11 800/vuosi
Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnit ja kotoutumissuunnitelmat (muut kuin pakolaiset ja työnhakijat)	700 / hlö
Monikielinen yhteiskuntaorientaatio	500 / hlö
Maahanmuuttajavanhempien kotoutumisen edistäminen	2857 / hlö
Monialaisen yhteistyön järjestäminen	560 / hlö

Ehdotetun 3 §:n 2 momentin mukaan korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta on järjestänyt tällaisia palveluita. Kunta voisi hakea korvauksia vain jostakin näistä palveluista tai kaikista riippuen, miten se on toteuttanut edellä kuvattuja palveluita. Kustakin henkilöstä korvaus maksettaisiin vain kerran kutakin momentin 2–5 kohdassa tarkoitettua palvelua kohden. 1 kohdassa tarkoitettua palvelusta maksettaisiin hakemuksesta vuosittainen kertakorvaus yhdelle kunnalle, ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus arvioisi, toteuttaako kunta koko maakunnan kattavaa palvelua riittävästi korvauksen hakemiseen.

Kotoutumislain 65 §:n 4 momentin mukaan korvaamisen edellytyksenä on lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös korvausten maksamisesta. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta hakisi siis ensin Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta päätöksen korvauksista ja sen jälkeen korvaukset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselta.

4 §. Maksatuksen perusteet. Pykälässä säädettäisiin maksatuksen perusteista silloin, kun laskennallista korvausta maksettaisiin ennen asetuksen voimaantuloa kohdistuneista korvauksista. Kotoutumislain 70 §:n mukaan kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen on haettava lain mukaisia korvauksia kehittämis- ja hallintokeskukselle osoitetulla hakemuksella viimeistään kahden vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tapahtuneesta toiminnasta korvausta haetaan. Kunnat ja hyvinvointialueet ovat 1.1.2025 alkaen kumottavan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 54 §:n mukaan voineet vastaavasti hakea korvauksia takautuvasti kahden vuoden ajan.

Laskennallinen korvaus maksetaan pääsääntöisesti automatisoidun korvausjärjestelmän kautta kuukausittain kunnille, hyvinvointialueille ja 1.1.2025 alkaen myös Ahvenanmaan maakunnan

terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentin mukaisista henkilöistä. Automatisoidun maksatuksen henkilöpiiriin eivät kuitenkaan kuulu ulkomaalaislain (301/2004) 52 a §:n 2 momentin tai 54 §:n 5 momentin perusteella oleskeluluvan saaneet ihmiskaupan uhrit tai heidän perheenjäsenensä. Lisäksi automatisoidun maksatuksen ulkopuolelle voi jäädä muita kotoutumislain 2 §:n 3 tai 4 momentin mukaisia henkilöitä, joiden henkilötunnus tai tieto kotikuntamerkinästä eivät ole ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmässä (UMA) tai väestötietojärjestelmässä maksatuksen henkilöllistauksen muodostamisen ajankohtana. Kunnat, hyvinvointialueet ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen voivat hakea kyseisistä automatisoidun maksatuksen ulkopuolelle jäävistä ja kotoutumislain 2 §:n 3 tai 4 momentin mukaisista henkilöistä korvauksen erillisellä hakemuksella.

Korvausten maksatuksesta vastaava kehittämis- ja hallintokeskus voi käsitellä kotoutumislain 70 §:n perusteella myös laskennallisen korvauksen hakemukset, joissa haetaan korvausta viimeistään kahden vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikaisesta laskennallisesta korvauksesta on kyse. Kunnat ja hyvinvointialueet voivat hakea ja niille voidaan maksaa laskennallinen korvaus 70 §:n perusteella myös vuosille 2023 tai 2024 ajoittuvista laskennallisista korvauksista asetuksen 4 §:n mukaisesti. Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen ei voi hakea laskennallista korvausta erillisellä hakemuksella ennen tämän asetuksen voimaan tuloa ajoittuvasta laskennallisesta korvauksesta, koska laskennallisen korvauksen maksatus sille on käynnistynyt 1.1.2025 alkaen. Ahvenanmaan maakunnan kunnat voivat kuitenkin hakea laskennallista korvausta kotoutumislain 70 §:n mukaisesti myös vuosilta 2023 tai 2024.

Asetuksen 4 §:n mukaisesti, jos muu kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta hakee laskennallista korvausta ajalta ennen asetuksen voimaan tuloa alle 7-vuotiaasta henkilöstä, maksettaisiin kunnalle 2185 euroa. Asetuksen 4 §:n mukaisesti, jos kunta hakee laskennallista korvausta ajalta ennen asetuksen voimaan tuloa 7-vuotta täyttäneestä henkilöstä, maksettaisiin muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle 1 496 euroa. Korvaus alle 7-vuotiaista ja 7 vuotta täyttäneistä ei sisältäisi korvausta tulkitsemisestä (556 euroa), sillä kunta voi kotoutumislain 102 §:n 1 momentin mukaisen siirtymäsäännöksen perusteella hakea kumotun kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 48 §:n perusteella myönnettäviä tulkitsemiskorvauksia 31.12.2026 asti. Korvaus ei myöskään sisältäisi korvausta 18 vuotta täyttäneiden osalta ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavalta vuodelta maksettavia osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin, monikielisen yhteiskuntaorientaation ja kotoutumiskoulutuksen järjestämisen korvausta. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin korvausta ei makseta osana laskennallista korvausta kunnalle, joka hakee korvausta ajalta ennen 1.1.2025, sillä kunta voi kotoutumislain 102 §:n 1 momentin mukaisen siirtymäsäännöksen perusteella hakea kumotun kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 50 §:n mukaista alkukartoituskorvausta 31.12.2026 asti. Monikielisen yhteiskuntaorientaation ja kotoutumiskoulutuksen järjestämistä ei korvata, koska kunnalla ei ole ollut velvoitetta kyseisten palveluiden järjestämiseen ennen 1.1.2025.

Jos Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta hakee laskennallista korvausta ajalta ennen asetuksen voimaan tuloa, maksettaisiin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle alle 7-vuotiaasta henkilöstä 2 300 euroa. Jos Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta hakee laskennallista korvausta ajalta ennen asetuksen voimaan tuloa, maksettaisiin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle 7 vuotta täyttäneestä henkilöstä 1 760 euroa. Korvaus koostuu sekä Ahvenanmaan maakunnan kunnan että Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen laskennallisesta korvauksesta, josta on vähennetty erikseen siirtymäsäännöksen 102 §:n mukaisesti haettavissa olevat tulkitsemiskorvaukset (alle 7-vuotiaista: 8 234 euroa - 1 389 euroa = 6 845 euroa ja 7 vuotta täyttäneistä: 3 689 euroa - 1 389 euroa = 2 300 euroa).

Hyvinvointialueelle ja Helsingin kaupungille maksettaisiin asetuksen 4 §:n mukaisesti alle 7-vuotiaan osalta 115 euroa, jos korvausta haetaan ajalta ennen asetuksen voimaan tuloa. Korvaus ei sisältäisi 833 euron tulkitsemiskorvausta, koska ennen kotoutumislain voimaantuloa syntyneet tulkitsemiskorvaukset ovat kotoutumislain 102 §:n 1 momentin mukaisesti haettavissa kumotun lain 48 §:n perusteella 31.12.2026 asti. Vastaavasti jos hyvinvointialue tai Helsingin kaupunki hakevat laskennallista korvausta 7 vuotta täyttäneestä ajalta ennen asetuksen voimaan tuloa, korvausta

maksettaisiin asetuksen 4 §:n mukaisesti 264 euroa, mikä ei sisällä erikseen haettavissa olevaa tulkitemiskorvausta.

Laskelmissa on huomioitu myös laskennalliseen korvaukseen kohdistuvat säästöt.

5 §. Voimaantulo. Esitetään, että asetuksen 4 §:ssä säädettäisiin voimaantulosta. Asetuksen esitetään tulevan voimaan 1.1.2025 eli samanaikaisesti kotoutumislain kanssa.

3 Ehdotuksen vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset viranomaisiin

Esityksellä on vaikutuksia valtiontalouteen, kuntatalouteen sekä hyvinvointialueen talouteen. Tämän asetuksen mukainen rahoitus kunnille ja hyvinvointialueille on päätetty osin keväällä 2022 hyväksytyssä julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2023–2027 (esimerkiksi monikielisen yhteiskuntaorientaation rahoitus). Lisäksi keväällä 2024 julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2025–2028 päätettiin, että kotoutumiskoulutuksen korvausta alennetaan vastaamaan laskeneita kustannuksia, mikä luo säästöjä valtiontalouteen vuodesta 2025 alkaen. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti tulkitemisen kustannuksia vähennetään noin kolme miljoonaa euroa vuodessa, mikä luo säästöjä valtiontalouteen vuodesta 2025 alkaen. Hallitusohjelman mukainen maahanmuuttajaätien aseman parantaminen, viiden miljoonan euron lisärahoitus vuodesta 2025 alkaen, toteutuu pääosin kotoutumislain muutoksella, mutta Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvien kuntien osuus rahoituksesta eli 60 000 euroa säädettäisiin tällä asetuksella. Ahvenanmaan maakunnan kunnille kotoutumislain 65 §:n 3 momentin mukaisten korvausten maksamisen osalta vaikutusarviointit ovat tarkentuneet ja niiden osalta tarvitaan lisärahoitusta momentille 32.50.30 (Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä, arviomääräraha) yhteensä noin 27 000 euroa. Lisärahoituksesta 11 800 euroa kohdistuu kotoutumislain 10 §:n mukaisen ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen Ahvenanmaan maakunnassa, 3 500 euroa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin muiden kuin kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuille henkilöille ja työnhakijoille Ahvenanmaan maakunnassa sekä 11 400 euroa monialaisen yhteistyön järjestämiseen Ahvenanmaan maakunnassa. Rahoitus voidaan toteuttaa siirtämällä tarvittava rahoitus momentilta 32.50.03 (Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistäminen, siirtomääräraha) momentille 32.50.30 julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2025–2028. Suurin vaikutus on kuitenkin hallituksen budjettiriihessä 3.9.2024 sovitut säästöt, joiden mukaan laskennallisia korvauksia leikataan vuonna 2025 yhteensä 58 miljoonaa euroa.

Kuntatalouteen sekä hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja ÅHS:n talouteen esityksellä on huomattavia vaikutuksia, sillä valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää niiden saamista laskennallisista korvauksista. Verrattuna nykyiseen laskennalliseen korvaukseen, eri osapuolten saamat korvaussummat laskevat. Korvaussummaan vaikuttaa myös nykyisin todellisten kustannusten mukaan haettavat tulkitemisen kustannukset sekä kuntien nykyisin hakema alkukartoituskorvaus, jotka on vuoden 2025 alusta jyvitetty osaksi laskennallista korvausta. Lisäksi on syytä huomioida, että muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksetaan 18 vuotta täyttäneen osalta erillinen korvaus ensimmäiseltä vuodelta maksettavan laskennallisen korvauksen lisäksi korvaus osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin, monikielisen yhteiskuntaorientaation ja kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä. Keväällä 2024 julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2025–2028 esitetty säästö kotoutumiskoulutuksen osalta perustuu alentuneisiin kustannuksiin, ei tällä arvioida olevan vaikutusta kuntatalouteen. Sen sijaan laskennallisen korvauksen 58 miljoonan euron leikkauksella julkisen talouden säästötoimena on taloudellisia vaikutuksia.

Siltä osin, kun kunnat ja hyvinvointialueet tosiasiallisesti vähentävät kotoutumislain myötä kumottuja lakisääteisiä palveluita, säästöillä ei ole niille taloudellisia vaikutuksia. Suurelta osin säästöt on kuitenkin toteutettu tuottavuussäästönä laskennallisen korvauksen tasoa leikkaamalla, millä on kielteinen vaikutus kuntien ja hyvinvointialueiden talouteen. Toisaalta, kun toimeentulotukeen liittyvät säästöt alkavat toteutua, tehdään laskennallisiin korvauksiin tasokorotus, jolloin niihin kohdistuvien säästöjen vaikutus lievenee. Arvioidut kuntataloutta heikentävät vaikutukset ovat suuremmat kuin

hallituksen asettamat säästötavoitteet. Perustoimeentulotuen korvausajan poisto alkaa vaikuttaa vuodesta 2027 alkaen. Hallituksen säästötavoitteen ylittävä osa kompensoidaan kunnille vuosina 2027 ja 2028 nostamalla laskennallista korvausta asetuksella niin, että kuntien talouteen kohdistuvat leikkaukset eivät ylitä kehysriihen säästötavoitetta.

Kunnille jää kuitenkin edelleen laajoja vastuita maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi ja kokonaisuudessaan vuonna 2025 toteutettava 58 miljoonan euron leikkaus tasonalennuksiineen vaikuttaa todennäköisesti myös näiden palveluiden laatuun ja kattavuuteen heikentävästi, mikä voi vaikeuttaa kotoutumisen pitkäjänteistä kehittämistä ja seurannan toteuttamista paikallisesti.

Tämän asetuksen vaikutukset edellä mainittujen viranomaisten talouteen liittyvät siihen, miten korvausten esitetään jakautuvan viranomaisten välille, sekä siihen, että kotoutumislain muutoksen myötä viranomaisten lakisääteisiä tehtäviä on karsittu ja kevennetty. Korvausten kohdentamisen on tarkoitus vastata kustannusten kohdentumista. Lisäksi esityksellä on vaikutuksia edellä mainittujen viranomaisten talouteen, sillä tulkitsemista koskeva noin kolmen miljoonan euron vähennys edellyttää, että kunnat sekä hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki ja ÅHS toteuttavat tulkitsemista aiempaa kustannustehokkaammin. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvien kuntien osalta muutoksilla on vähäisiä myönteisiä vaikutuksia, sillä kotoutumislaisilla muille Suomen kunnille kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvilla säädetty ja esitettävä valtionosuusrahoitus esitetään maksettavan Ahvenanmaan maakunnan kunnille tämän asetuksen myötä osana laskennallista korvausta.

Lisäksi laskennallisen korvauksen maksamiseen liittyvät muutokset edellyttävät Maahanmuuttovirastolta UMA-järjestelmäkehitystä. Järjestelmäkehityksen kustannukset katetaan momentilta 26.01.26.2 Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (AMIF) uudelleensijoittamisen erillismäärärahasta, johon työ- ja elinkeinoministeriöllä on käyttöoikeus. Tämän asetuksen edellyttämän järjestelmäkehityksen rahoitus sisältyy määrärahaan, joka on varattu 1.1.2025 voimaan tulevan kotoutumislain laskennallisen korvauksen muutosten sekä kotoutumislakiin lailla 322/2024 tehtyjen muutosten toteutukseen.

Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

Esityksellä ei voida arvioida olevan välittömiä vaikutuksia maahanmuuttajien toimeentuloon, koska leikattavia laskennallisia korvauksia ei makseta maahanmuuttajille. Esityksellä voi kuitenkin olla välillisiä vaikutuksia maahanmuuttaneiden ja erityisesti pakolaistaustaisten henkilöiden kotoutumisen edistämiseen. Viranomaisten kotoutumista edistävän rahoituksen tarkoituksena on varmistaa niiden lakisääteisten tehtävien hoitaminen, ml. kotoutumislain edellyttämien palveluiden järjestäminen, alueella olevaa palvelutarvetta vastaavasti. Lakisääteisten tehtävien karsimisella on kuitenkin maahanmuuttaneiden palveluihin vaikutuksia, joita on arvioitu hallituksen esityksessä kotoutumislain muuttamiseksi.

Jos kunnat ja hyvinvointialueet päätyisivät laskennallisen korvauksen osana maksettavan tulkitsemiskorvauksen alentamisen seurauksena vähentämään tulkitsemisen saatavuutta, vaikuttaisi se maahanmuuttaneisiin. Erityisesti se voi vaikuttaa sukupuolten tasa-arvoon sekä lapsiin. Mikäli viranomaisten järjestämän tulkitsemisen vähentäminen johtaisi sukulaisten tai ystävien tukkina käytön lisääntymiseen, voisi seurauksena olla väärinkäsityksiä sekä puolueellisuutta asioiden hoidossa esimerkiksi niin, että naisen todellinen mielipide ja tahto eivät välity. Tulkitsemisen saatavuus erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluissa on naisille tasa-arvokysymys. Esimerkiksi CEDAW-sopimuksen (Kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva yleissopimus SopS 67–68/1986) 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti sopimusvaltioiden tulee ryhtyä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin naisten syrjinnän poistamiseksi terveydenhoidon alalla ja varmistaakseen miesten ja naisten tasa-arvon pohjalta terveydenhoitopalvelujen saannin, mukaan lukien perhesuunnitteluun liittyvät palvelut. Naiset muuttavat miehiä useammin Suomeen perhesiteen perusteella ja hoitaessaan pieniä lapsia kotona heidän on vaikeampi osallistua kielikoulutukseen. Perheellisille maahanmuuttajanaisille suomen tai ruotsin kielen oppiminen on siten usein miehiä haastavampaa. Moni nainen muuttaa maahan lastenhankkimisissä ja tarvitsee palveluita oman ja lastensa terveyden ja hyvinvoinnin turvaamiseksi. Tulkitsemismahdollisuuksien rajaaminen vaikuttaisi heikentävästi sukupuolten tasa-arvoiseen mahdollisuuteen käyttää hyvinvointialueen tarjoamia

sosiaali- ja terveyspalveluita tarpeidensa mukaisesti. Myös haitallisten perinteiden kuten kunnialla perustellun väkivallan tai naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisen julkituominen sosiaali- ja terveyspalveluissa ja poliisissa voisi vaikeutua tulkitsemisen rajaamisen seurauksena. Tulkitseminen on tärkeää seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämiseksi. Näistä syistä tulkitsemisen tarpeenmukaisesta saatavuudesta on huolehdittava kunnissa ja hyvinvointialueilla laskennallisten korvausten muutoksista huolimatta.

Lisäksi riskinä tulkkien alikäytön ja virheellisten päätösten lisäksi on, että käytännössä maahanmuuttaneiden alaikäiset lapset toimivat tulkkeina viranomaispalveluissa ja muissa asiointitilanteissa vastoin ohjeistuksia. Toimiessaan tulkkina lapsi joutuu ottamaan usein liikaa vastuuta ikäänsä ja kehitystasoonsa nähden sekä altistua asioille tai tilanteille, jotka eivät ole lapsen edun mukaisia. Lasten oikeutta lapsuuteen on suojeltava, ja heidän yhdenvertaisuutensa on varmistettava. YK:n lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen (SopS 59–60/1991) mukaan lapsia tulee kohdella yhdenvertaisesti riippumatta heidän omasta tai vanhempiansa taustasta tai ominaisuuksista (2 artikla). Jotta laskennallisen korvausajan lyhentäminen ei johtaisi haitallisiin lapsivaikutuksiin, olisi huolehdittava kunnan ja hyvinvointialueen viranomaisten tulkitsemisosaamisesta ja -etiikasta tarkentamalla tulkitsemiseen liittyvää ohjeistusta.

Viranomaisilla on kuitenkin lakisääteinen velvoite hallintolain nojalla varmistaa, että henkilö ymmärtää häntä koskevat asiat ja käyttää siten tarvittaessa tulkkia. Tulkitsemiskorvausten alentamisen sukupuolten tasa-arvoa ja lapsen etua mahdollisesti heikentäviä vaikutuksia voidaan siten ehkäistä viranomaisten tarkalla ohjeistamisella.

4 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä.

Esityksestä järjestettiin lausuntokierros 1.7.2024-14.8.2024. Lausuntoja pyydettiin muun muassa muilta ministeriöiltä, TE-toimistoilta, kunnilta, hyvinvointialueilta, ELY-keskuksilta, muilta keskeisiltä viranomaisilta sekä kolmannen sektorin toimijoilta, kuten oppilaitoksilta, järjestöiltä, yhdistyksiltä ja yhteisöiltä.

Koska asetusehdotukseen oli tulossa muutoksia laskennallisen korvauksen leikkauksen myötä, asetuseroitus oli uudelleen lausuntokierrokselle yhdessä hallituksen esityksen kotoutumislain muuttamiseksi kanssa ajalla 26.9.2024-24.10.2024.

5 Lausuntopalaute

Yleistä lausunnoista

Kotoutumislain mukaisista asetuksista annettiin yhteensä 107 lausuntoa, joista osa oli yhteislausuntoja. Useat lausunnonantajat kommentoivat yleisesti kotoutumislain, siihen sisältyvästä sääntelystä sekä palveluista. Lausunnot sisälsivät huomioita kotoutumislain säädettyihin asioista, eivätkä välttämättä kohdistuneet suoraan asetuksiin tai niiden sisältöihin. Useammassa lausunnonantajan otettiin kantaa yleisesti rahoituskysymyksiin tai säästötoimenpiteisiin. Lausunnonantajat eivät lausuneet lausunnoissaan kaikista asetuksista, vaan useampi lausunnonantaja lausui osasta asetuksista. Lausunnot sisälsivät lisäksi myös ehdotuksia muuhun lainsäädäntöön kuin kotoutumislakiin.

Laajempi lausuntoyhteenveto kaikkien asetusten osalta löytyy julkisesti saatavilla Hankeikkunasta: [TEM114:00/2023](#).

Toisella lausuntokierroksella asetukseen liittyen ei annettu erillisiä lausuntoja, vaan lausunnot liittyivät pääosin hallituksen esitykseen, jossa avattiin myös säästöjen vaikutusta asetuksessa säädettyihin korvaustasoon. Lausuntoyhteenveto löytyy julkisesti saatavilla Hankeikkunasta: [TEM033:00/2024](#).

Lausuntopalaute tiivistetysti asetuksesta

Useat lausunnonantajat eivät kannata asetusta tai rahoitusmallia ja pitivät rahoitusta riittämättömänä. Lausunnonantajien mukaan korvausten tasoa tulisi kasvattaa nykyehdotuksesta. Jyväskylän kaupunki ja Muuramen kunta pitivät laskennallisen korvauksen jakautumista kunnan ja hyvinvointialueen välillä järjestämisvastuiden mukaisina ja kannatettavana. Joidenkin lausunnonantajien mukaan korvausten jakautuminen ei perustu aiheutuneisiin kustannuksiin ja tehtäviin sekä jakoperusteet jäävät epäselviksi tai aiheuttaa huolta. Lausunnoissa tuotiin esiin korvaustason vaikutukset palveluiden tai toiminnan järjestämiseen sekä asiakas- ja potilasturvallisuuteen. Kanta-Hämeen hyvinvointialueen ja Hyvil Oy:n mukaan laskennalliseen korvaukseen tehtävät muutokset saattavat edelleen heikentää hyvinvointialueiden taloudellista tilannetta ja Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT:n mukaan korvaustasoilla on todennäköisesti vähäistä merkittävämpi negatiivinen vaikutus kuntatalouteen. Lausunnoissa kannatettiin 18-vuotta täyttäneiden osalta maksettavaa lisäkorvausta.

Useiden lausunnonantajien mukaan tulkitsemiskustannuksien jakosuhte kunnan ja hyvinvointialueen välillä ei jakaudu vastuiden mukaisesti tai sitä tulisi vielä tarkastella. Osa lausunnonantajista esitti, että korvaukset tulisi maksaa vähintään tasapuolisesti kuntien ja hyvinvointialueiden välillä tai jakosuhteen tulisi olla toisinpäin. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue piti tulkitsemiskustannusten jakosuhdetta hyvänä.

Useiden lausuntojen mukaan tulkitsemiskorvausten alentamisen riskinä on tulkkaukspalveluiden saatavuuden väheneminen tai asiakkaan oikeusturvan vaarantuminen tai negatiiviset vaikutukset maahanmuuttajansiin. Keski-Suomen, Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon hyvinvointialueiden mukaan korvauksen tason tulisi olla jatkossakin kustannukset kattava. Kajaanin ja Rovaniemen kaupunkien mukaan tulkitsemiskustannukset ovat riittämättömiä. Lausunnonantajien mukaan kotoutumisesta aiheutuvia kustannuksia siirtyy suoraan hyvinvointialueen kustannettavaksi tai vaikutuksia hyvinvointialueiden talouteen ei voida pitää vähäisinä. Useat lausunnonantajat pitivät asiakkaan oikeusturvan ja palvelutarpeen selvittämisen näkökulmasta tärkeänä, että kunnissa, työvoimaviranomaisissa ja hyvinvointialueilla tulkkaukspalveluihin on käytävissä riittävästi määrärahaa. Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota tasa-arvokysymyksiin sekä siihen, että lapsia ei tulisi käyttää tulkkeina ja siihen, että muistion vaikutusten arvioinneissa mainittiin mahdollinen riski läheisten lisääntyvään toimimiseen tulkkeina.

Espoon, Helsingin, Tampereen ja Turun kaupunkien mukaan kotoutumiskoulutuksen kustannukset ovat kasvaneet ja Helsingin kaupungin mukaan kotoutumiskoulutuksessa oleva arvioitu henkilömäärä virheellinen. Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen mukaan arvio kotoutuja-asiakkaista, jotka tarvitsevat monialaista osaamista ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointia on optimistinen. Lausunnonantajat lausuiivat, että asetuksessa kuvattu rahoitus kotoutumiskoulutukseen ei ole riittävä tai rahoitus on ollut riittämätöntä jo aiemmin ja että yhteiskuntaorientaatiosta maksettava korvaus on matala.

KEHA-keskus nosti esiin Ahvenanmaan maakunnan haettavien korvausten osalta mahdollisia kehittämistarpeita ja niihin liittyvää resursointia. Ahvenanmaan maakunnan hallituksen mukaan alkukartoitukseen ja kotoutumissuunnitelman laadintaan osallistuu Ahvenanmaalla useampi taho ja asetukseen sisältyviä korvauksia tulisi maksaa siinä mainittujen tahojen lisäksi myös maakunnan lainsäädännössä mainituille järjestöille ja AMS:lle (Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet). Ahvenanmaan maakunnan hallitus toi esiin myös muita Ahvenanmaan erityisasemaan ja palvelurakenteeseen liittyviä seikkoja.

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoi, että valtionkorvausjärjestelmää kotoutumista edistävien palveluiden osalta tulee seurata, selvittää ja tarvittaessa tarkastella uudelleen erityisesti korvauksen jakautumisperiaatteiden osalta. Myös muissa lausunnoissa tuotiin esiin, että kustannuksia tulisi tarkastella vuosittain tai syntyneiden kustannusten perustella. Lausunnonantajien mukaan rahoituksen monikanavaisuus haastaa suunnittelua, rahoitus on monimutkainen tai korvausjärjestelmää tulisi edelleen yksinkertaistaa. Lappeenrannan kaupungin ja Uudenmaan liiton mukaan asetus ei huomioi julkisen talouden kokonaisuutta ja Oulun ja Salon kaupunkien mukaan rahoituksen leikkaukset ovat palveluiden rahoituksen suhteen ristiriidassa suhteessa hallituksen

tavoitteisiin. Lausunnoissa tuotiin esiin, että rahoituksen leikkaukset tai riittämätön rahoitus voivat vaikuttaa TE24- ja KOTO24-uudistusten toimeenpanoon tai niiden tavoitteiden toteutumiseen.

Lisäksi lausunnoissa (mm. Varsinais-Suomen ELY-keskus, Helsingin ja Kajaanin kaupungit, Kuusamon kunta) esitetään laskennallisen korvauksen tason tarkastamista ja korvaustason nostoon sitoutumista vuosina 2026–2028. KEHA-keskus esitti launnossaan korvausasetuksen täsmenmistä Helsingin kaupungille hyvinvointialueena myönnettävän korvauksen osalta.

Lausuntopalautteen perusteella muistiota on selkeytetty erityisesti Ahvenanmaan maakunnan korvausten osalta suhteessa Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntöön ja järjestämisvastuisiin. Asetuksen nimeä on täsmennetty lausuntokierroksen jälkeen niin, että siinä huomioidaan kuntien ja hyvinvointialueiden lisäksi myös Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen. Asetuksen 4 §:ään on täsmennetty lausuntopalautteen perusteella, että hyvinvointialueen korvauksen hakeminen ja maksatus koskee myös Helsingin kaupunkia. Perustelumistiota on täydennetty koskien laskennallisen korvauksen tason tarkistamista vuosina 2027 ja 2028.

6 Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 1.1.2025.